

טור' דה-פריס בנימין

201153

בן חנה ופרץ

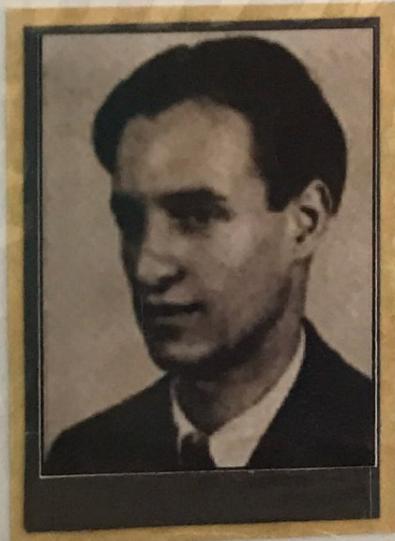
נולד ב- ח' אדר תרפ"ב 8.3.1922

שרת בחטיבת גולני

נפל ב- לי ניסן תש"י"א 6.5.1951

בקרב על תל- מוטילה.

דָּהִיפְרִים, בְּנֵי מִין

בן פרץ וחנה. נולד ביום ח' באדר תרפ"ב (8.3.1922) בעיר האRELם שבהולנד. סיים את לימודיו בבית-ספר יסודי ומקצועי. היה פועל-בוני לפי מקצועו. עלה לארץ בשנת 1949. נפל בקרב בשפר-הירדן ליד הכנרת ביום ל' בניסן תש"א (6.5.1951) והובא למנוחת-עולםם בבית-הקבורות הצבאי בעפולה. הניח אשה.

בעית ישראל בשנות ה-50

העלייה הגדולה לאחר הקמת המדינה

התופעת תבולות שלוש שנים שלאחר הקמת המדינה היא העליה החמונית לארץ. במשך כשלוש שנים (יולי 1948 – אוגוסט 1951) הוכפל היישוב היהודי במדינה: מ-650,000 יהודים ל-1,300,000 ומעלה. פירוש הדבר, כי בכל חודש הגיעו ממוצע כ-17,500 עולים. וב██ח"כ הגיעו 685,000 עולים לארץ והם חסרי כל, פליטי שואה ופליטי רדיפות מארצות-ערב.

עליה זו הייתה מורכבת מטען ואף מקהילות שלמות, שעלו ארץ על זקניהם וטפונם, מדינת ישראל, שהוקמה לשמש מדינה לעם היהודי כולם, ראתה עצמה חייבת לעשות הכל למען חלואתם וכקלותם של תעלמים הרבים. העליה החמונית הייתה מורכבת ברובה משפחות עם ילדים, קשיים, חולמים, נכים וכו'.

לעבודות אלה הייתה השפעה ניכרת בתחום הכלכלה, החברה, החינוך ואורה החיים בכללו. העולים הביאו עems דפוסיים מושרים מארצות מוצאם בכל הנוגע לפרנסת, לגידול ילדים, למגורים ולבילוי שעות הפנאי. דפוסים אלה לא תאמו בדרך כלל את דפוסי החיים שנתגשו בקרב "ਯוטיקים", והדבר הביא לשינוי חברתי בולט, ולמהנים קשים בין וותיקים ועולים יוצאי המזרחה ויוצאי אירופה, דתים וחילונים, וכו'.

הקליטה הראשונית – הבטחת קורת גג

בתקופה 1948 – 1950 עליה ראתה פלייטי השואה היהודים ממחנות העקורים באירופה מן המחתה בקריםין. מאוחר יותר הגיעו עולים מלוב, מתימן ומטורquia. לצורך קליטתם הראשונית של עולים אלה, הפכו חלק מחנות הצבא הבריטי ל"מחנות עולים". במחנות אלה הייתה צפיפות רבה. העולים לא עבדו, והחזקתם נעשתה ע"י הסוכנות היהודית. קסרקטיני המוחנות לא התאימו, כמובן, לחיה משפחה. הצפיפות הרבה והעדר הפרטיות גרמו סבל רב לעולים, ונזקים חברתיים ונפשיים שלוו אותם שנים רבות לאחררכמן.

מן המוחנות הועברו העולים אל מבנים של "הרכוש הנטוש" למקומות שנעזבו ע"י העربים במהלך המלחמה הלאומית. ערים כמו יפו, רמלה, לוד ושכונות כמו ואדי סליב שבchipה והקטרוני בירושלים. בתקופה זו לא הייתה עדין מדיניות קליטה מסודרת; העדר מקורות פרנסת בגל הכלכלה ההרוosa של המדינה גורר אחרי אבטלה חמורה.

בראשית 1950 הוקמו בארץ המעברות הראשונות, שהטביעו את חותםן על נוף הארץ במוחצתה הראשונה של שנות ה-50.

מיקומן של המעברות נקבע על יסוד אפשרויות התטעוקה, ולפיכך הוחלט על פיזורן בכל חלקי הארץ – ממטולה בצפון ועד לירוחם בדרום. בדרך כלל חוות המעברה בקרבת יישוב ותיק. מספרן הגיע ל-120.

בדצמבר 1951 הגיע מספר יושבי המעברות ל-180,000 (מלבד כ-80,000 בתים עולים ובמחנות עולים). רוב תושבי המעברות היו עולים מעיראק, מתימן, מצפון אפריקה ומרומניה. בצורות חייש ותעוררו פעילות רבה ונוצרו הרבה עיונותים חברתיים וכלכליים.

חסימה נספּוֹן — פָּבְרוֹאָר-מַאי 1951

ב-12 בפברואר 1951 החלו דחפורים ישראליים להרחבת אפיק הירדן מזרום לאגס חולה כדי לחתך ביצוק האגם. סוריה ראתה בכך צעד ראשון להרחבת השליטה הישראלית בשטח וצד צבאי פשענתי לפッグ ישראל, מהנה להתקפה ישראלית על סוריה. בהתאם לכך פנו הסורים לעדת שביות הטעש תפשות, תגיישו מלחמה וتابעו בדיקת המצב באשר לשינוי הצבאי ובאשר לזכויות תחרקע של ערבים באזורי.

הועדה ציבורית בחרוד מרס 1951, חדש בו נפלת ממשלה סורית, והחלו התרכזות בין המפלגות הפליטיות והמנהיגים להקמת ממשלה חדשה. סגן הרמטכ"ל אדיב שישקלי מילא תפקיד כבוד כאחראי קלאים בזירה הסורית וראה לנכון לחזק את מעמד הצבא ומעמדו האישי ע"י חהרפת חמוץ עם ישראל. כך החלו הסורים בתקניות אש באזורי החולה והרחבו אותן לאזורי חסרים לאורץ הגבול. ישראל הגיע לחסכמה עם הייר מתעם האו"ם של ועדת שביתת הנשך על הפסקה זמנית של העבודות ופיצויים לבניין אגדות העربים לצורך הרוגעת המשבר. תוך חמואם הזה נעשו נסיונות להידוש העבודות בירדן ובחולה שנתקלו באש סורית יוומה. נגרמו אבדות לצוותים הישראלים. פגышת סגן הרמטכ"ל, מרדכי מקלף עם סגן הרמטכ"ל הסורי, אדיב שישקלי ב-26 מרץ 1951 נכשל. ישראל החליטה על חידוש העבודות, תוך השתלטות על חכפרים הערביים באזורי חמור סביב מסמר הירדן. שני כפרים פונו מתושביהם והועברו לגיל. ושני כפרים אחרים ניטשו ע"י תושביהם הערביים שעברו לסוריה. כך החל מאבק על השליטה בפועל בשטחים המפורזים בצפון.

ישראל החליטה על חידוש העבודות באזורי המפורז סביב משמר הירדן למטרות חתירות שAIRUO ביזמה סורית.

הקרב בו נפל

דה-פריס בניימיין

קרב תל-מוסטילה 1951

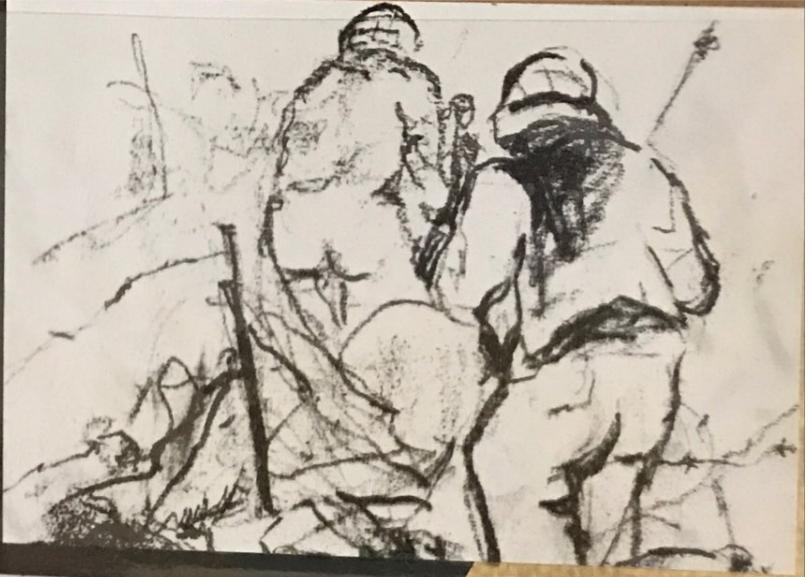
אריה יצחקי

בתחילת שנת 1951 הגיע לשיאו העימות המדייני והצבאי בין ישראל וסוריה בנושא השליטה באיזור המפורזים. העימות קיבל תואנה בעקבות נסiona של ישראל לתחילה בעבודות מפעלי יבש החול.

באפריל 1951 השלימו הסורים את השתלטות התוקפנית על האיזור המפורז חזורי באל-חמה (חפת גדר) והחלו בניסיונות להשתלט גם על האיזור המפורז חזורי בגזרת כורדים.

רכס כורדים שנמצא בשטח ישראל חלש על האיזור המפורז ערוץ הירדן ובקעת חבטיה. היה זה למעשה השטח היחיד בגורות הגבול הישראלי-סורי שבו הייתה שליטה טופוגרפית ישראלית. בקצת הרכס נמצא תל-מוסטילה (באים גבעת קלע), עלייה ממוקמת הצרכנית של מושב אלמגור (המושג נ-22 מ' מעל עוז הירדן). ברמות כורדים לא היה ישוב ישראלי ואפלו לא מוצב צבאי. הנוכחות הישראלית הותבטה בתנועת סיורים של צה"ל בשטח.

באיור המפורז שכנו שני כפרים ערביים חירבת דיכה וערב שמאלנה. הצבא הסורי חימש את התושבים הפליטים של הכפר ערב שמאלנה ברוגלים ומקלעים ועודד אותם לחזור מערבה. הם עיבדו את האדמות באיזור המפורז ואף בשטח ישראל שמערב לו, וחדרו עם עדrijם אל מודדות רכס כורדים עד לאיזור תל-מוסטילה ועד לחורבת כורדים.

בשלבי חדש אפריל ותחילת מאי גלו סיורים של צה"ל כי כוחות צבא סורים סדרים חדרו לאיזור ואף הتمكنו על תל-מויטה.

חטיבת הח"יר הסדירה "גולני" (חט' 1) שפעלה באיזור קיבלה הוראה להפגין את ריבונות ישראל באיזור, ל תפוש את עדרי הבקר החודרים או לגרשם. האחוריות הפיקודית לנזרה הייתה של חטיבת המחו"ז.³

המשימה הוטלה על גदוד 13 שהיה אחראי על גזרת הגבול מימת החולה ועד הכנרת. המג"ד סאל' רחבעם זאבי היקצה לביצוע המשימה כוח בעוצמה של מחלקה ח"ר מוגברת בכיתת מק"ב "בזה", בפיקוד מ"פ. הכוח יצא לדרכו בשעת הבוקר של 1 במאי. התכנית הייתה למקם את המק"בים באיזור "עבעת התצפית" בעוד כוח הח"יר נע מצפון מאיזור זניריה-טובה, מטהר את השטח והודף את העדרים דרום-מערבה לעבר מערב המק"בים.

התכנית נכשלה. העדרים-עם רועיהם נעו אמנס דרומה בלחץ החילאים, אך בשלב מסויים הצלicho לחמוק מזרחה, בعروצים. המערב פתח בטעות באש על חיילי "גולני", ובמכת האש נהרגו 4 מחיילי המחלקה. הכוח נסוג כשהוא מושאר את ההרוגים בשטח. מחלקה נוספת של הגדוד יצאה לשטח לתגבורת, שתי המחלקות ניהלו קרב אש עם הסורים עד שעות הערב.

פיקוד הצפון החליט לכבות את התל עוד באותו יום כדי לא לאפשר לסורים להתביס بعيد. המשימה הוטלה על חטיבת המחו"ז. מה"ט 3 היקצה למשימה פלוגה מגודוד ח"ר מילואים 34 שעסוק באימונים בסמוך להר כנען. כוח המילואים היה מורכב מעולים חדשים ברמת אימון וכשירותות נמוכה. התארגנו ותנוועטו לשטח ארוכה זמן רב. סמג"ד 13 חיים עינב צידף לו שתי כתות סיורים מגודדו וכיתת מרגמות 81 מ"מ כסיעו.

לאחר הנחתה מדוייקת של אש מרגמות הסטערה הפלוגה וכבשה את התל ללא התנגדות בשעה 22:00. גיווות ארבעת החילאים חולצו מהשתת. הסתבר שהסורים נסעו לערבו במוצב "הדמות" ובמצוב "חשוף" שמדוּרים למוטילה, מ"פ חמילואים ערך בטעות את כוחותיו בחשיכה רק בחלקו המערבי של תל-מויטה, יוכלה התצפית שלו וההתקפותו כלפי מוצב "הדמות" היו לקוות ולעובדיה זו הייתה חשיפה חרובה על מחלך הקרב.

בשחר يوم חמישי ה-3 במאי החגלה חטיבת חיל רגלים אולריה חדשה. מג"ד 13 ח"ר'ן כי ההתקפות הפכה לקרב על חשליטה ברכס גורזים. הוא יומם הפעלת כוח תגבורת שכונת שכונת להפעיל פלוגה מקורס המ"כים וחטיבתי שחתאמנה באיזור גנסר להז"ר את הכוח הסורי. פלוגות קורס והמל"ים של חט' גולני בפיקוד איתן שימושי הועברה תחת פיקוד ג' 13 ותקפה את מוצב "חשוף".

הסתערותה נערכה תחת אש שנורתה ממוצב "הדמות". ח"ר'ן נמצא נטוש והתרברר כי הסורים נמלטו ממנו לפני ההסתערות. התברר שכוח סורי גדול מבודץ וערוך במוצב "הדמות". הסורים הקימו עמדות בין סלעי החולות הגדולים ומיקמו במעבר זה גתת מ"בים רבים מדגם הוציאקס מקליי "שאטן" ומרגמות 60 מ"מ.

כוח המילואים בתל-מויטה שחה בשטח גרען הוטרד ע"י אש מרגמות וצלפים שהסתמכו לкрытת התל מזרחה וצפורה מזרח, 3 מאנשי נהרגו וכ-10 נפצעו. הפגיעות זיהו חלוץ והאספקה

לא הגעה. חמי"פ ביקש בשעות אחיה"צ רשות לסתור, אך קיבל חוראה לחישאר במקום, אותה עת הגיע מחלקת תגבורות מקורס חמי"כים. במקום הגיעו גם חוליה ובה אריה טפר – מ"פ מגדור 13 שהחליף את מ"פ המילואים כמפקד המוצב. סוללת תותחי 75 מ"מ שלנו פרוסה מדרום לממחנה פילון והחלתה להנחתת הפגזה על מוצב "הדמות". נסיוון שלנו להתקדם אל מוצב "הדמות" נבלם באש חזקה.

בשעות החשיכת קידמו הסורים תגבורת מגדור חי"ר 16 ומגדוד חסיוור לאיזור חמפורו.

בלילה חלו גם חילופים בפיקוד על הקרב. מחי"ט גולני אל"ם מאיר עמיות קיבל את הפיקוד על הנזרה במקום מה"ט 3. הוא החליט לתגבר את כוחותיו בגזרה. מפקדת החטיבת חטממה בוילה מלצת. גדור חי"ר 21 בפיקוד סא"ל אהרון אבןון קודם מביססו בטירה לטבחה וסוללת מרגמות 120 מ"מ מערכה בגזרה.

בבוקר יומם ו' ה-4 במאי החליפה פלוגה מגדור 21 בפיקוד נבי בראשי את פלוגת המילואים בתל-モטילה שנשאה עמה את הנפגעים. החליפה בוצעה תחת אש. הסורים תקפו פעמיים את כוחותינו במויטה ובספק" בסיוע אש מרגמות 60 מ"מ. שתי ההתקפות נהדףו. צה"ל הפגיז את מוצב "הדמות", אך האש ממנה לא שותקה. בקרבות נהרגו 3 מחילינו.

בשעה 30:16 הייתה אמורה להכנס לתוכפה הפסקת אש בחסות האו"ם, אך הסורים המשיכו בירי והמשיכו להזירם תגבורות לשטח.

מח"ט גולני אישר פשיטהليلת על מוצב "הדמות", המשימה הוטלה על מחלקת מגדור 13, בשל תקלות לוגיסטיות, בוצע רק סיור אלים שנחדר באש. כמה מהתוקפים נפצעו.

בשבת ה-5 במאי המשיכו הסורים להטריד באש את הכוח בתל-מויטה ונערכו מספר נסיוונות להתקדם ולהסתנן לעברו מכיוון "הדמות" ומזרחה, שנהדף באש. בשעות הצהרים הגיעו לאיזור משקיי האו"ם כדי לבדוק את המכב והאש פסקה. מבחןינו המכב היה קשה ביותר. הקרב נמשך כבר ארבעה ימים והכוח הסורי הפולש עדין ישב בשטחנו. היה חשש כי ישמר על הישג זה אם תונסder הפסקת האש. הוחלט לתקוף ולכבות את המוצב "הדמות" בכל מחיר ולגרש את הסורים משטח ישראל.

המשך המשימה הוטלה על פלוגה מגדוד 21 בפיקוד זאב סלע. מרבית חייליה היו בעליים חדשים. הוחלט כי הכוח יתকוף מכון תל-מוסטילה בשעה 00:01, בסיווע סוללת תותחים, סוללת מרגמות 120 מ"מ, כיתת מרגמות 81 מ"מ ומק"בים. חיילי הפלוגה יצאו מ"גבעת התצפית" כאשר מרביתם סובלים מהרעלת קיבת.

הפלוגה הגיעו לתל-מוסטילה. כאן תיאם המ"פ את הסיווע וקיבלו מידע מודיעיני. בשעה 00:03 הגיעו הפלוגה למרחק כ-400 מ' מהיעד שהופגו ע"י הארטילריה של צה"ל. למרות אש הסיווע ירו הסודים אש מרגמות ומקלעים לעילו ולכוח היו נפגעים. המ"פ אירגן חלק מאנשיו, הסתער שנית והצליח להגיע עד 100 מ' מהיעד. שם נבלם הכוח באש חזקה ולא הצליח לחתקם. באש הסורית נפצעו רבים וביניהם מפקד מחלקת החוד שנחרג, הממ"ים האחרים ומרבית המ"כים נפצעו. המ"פ ביקש תגבורת. מיד יצא אליו מחלקה מהפלוגה שחוזיקה בתל-מוסטילה. עם אור ראשון פתח המ"פ בהסתערות שלישית בסיווע אש מרגמות 120 מ"מ שהונחתה מעל ראשוני המסתערדים. כשהגיעו למרחק של כ-50 מ' מהאובי פגעה בהם פצצת מרגמה 120 מ"מ של כוחותינו וגרמה ל-10 נפגעים, ביניהם המ"פ. ההסתערות נשברה. הכוח תפס מתחם בין הסלעים, המשיך לנחל חילופי אש וקרב רימוניים עם הסורים כשהם מושיעים מפצעו ממשיק לפקד עליו.

למקום נשלח סמ"פ מגדוד 13 כדי להחליף את המ"פ הפצוע, אך הוא לא הצליח לארגן את הכוח ולהחזיר את ההסתערות, ו אף ביקש אישור לסתוגת. לא ניתן אישור לנסיגה וסמג"ד 21 נשלח לשטח עם קשר לקבל פיקוד. בן הופלאה תגבורת של שתי מחלקות מקרים המ"כים שתקפו מזרום-מערב ממערב "השפך". הם טבלו בדרכן אבדות מAsh הסורים, הסתערו, הגיעו עד פאתוי היעד ונבלמו. הסורים לא נשברו. הם נטשו לחلك חמוץ של אבופוצב והמשיכו בירוי ובקרב רימוניים. כל אחת עת המשיכה הארטילריה לחטוף את מזג'ט "חדרמן" פגעה בסורים ולעתים אף פגעה בכוחותינו המצוויים בפאתי היעד.

למקום הגיעו סמג"ד 21 עלייבא סע"ר שנפגע בחפהזה, אך תפס פיקוד על הכוח. בשלב זה נשלחו כוחות תגבורת נוספים, מחלקה מגדוד 21 שפתחה בהסתערות. מחי"ט גולני החליט לתקוף לקרב גם מוח מגדוד 12 שהגיע מעלה חרידן ובמקביל תבע מאלו"ף פיקוד תצפון את המעלת מטושי חיל-האוויר. בשעה 09:09 הגיעו מדרומ לוח נסף – פלוגה מגדוד 21 (גדוד העתודה החרטבטי) בפיקוד יצחק זייד. במקביל הופיעו מעל השטח 4 מטוסי ספיטפייר של חיל האוויר שהיו בטיסת אימונים באיזור.

לאחר לבטים רבים אישר המטכ"ל ביצוע ייפוי סוריק מעלה היעד, מבלי פתיחה באש. במהלך אחד היעפים ירה בטיעות אחד המטוסים צוריות אחידים מתחזקה 20 מ"מ ופגע בכוח הסורי. היעפים והסתערות התגברות הכריעו את הקרב. הסורייך נסוגו וכוחותינו תקפו כאשר תיאלי קורס והק"י מסתעררים מדרום ושרידי פלוגה א' מסתעררים מצפון, הם השתלטו על המוצב ורדפו באש אחר הבורחית.

קרב הסתיים בשעה 00:11. בצהרים החליפה פלוגה דעננה מגודוד 12 של גולני את הכוח בפיקוד "הזרמת". אביזותינו היו בגדות מأد. בקרב של 5 – 6 בפאתי נפלו 30 מלוחמי יגולני, חלקם נהגו באש הארטילריה של צה"ל. בכך הגיע מספר הרוגי קרב תל-מוסטילה ל-40, בקרב נפלו 22 חיילים. מאוחר יותר נפטר אחד הפצועים. לסורים היו אביזות בגדות, הונ בין חוויליות הפתוזיות והונ בינו הבלתי-סדירים, הם פינו את האיזור המפורז. ואיתם יצאו גם תושבי עיר שפואלה. נסוחנו להשתלט על האיזור נכשל.

קרבות תל-מוסטילה היו שיאו של העימות הצבאי במאבק על השליטה באיזוריהם המפורזים, ובעקבותיהם השתירה רגיעה בגבול ישראלי-סורייה במספר שנים.

הקרב גרם ליזועו קשה בצה"ל. שכן חתלו ליקויים רבים בכישורות הפלרך חלום, במודיעין ובהפעלת הארטילריה, בעקבותיו הוקמו שתי ועדות חקירה מטכ"ליות שערכו בדיקה סקפתית בנושאי הארגון, האימון ותורת הלחימה של צה"ל. מסקנותיהן תרמו לשיטויים ושיפורים שנערכו בצה"ל בשנים הבאות.

חבריו לנשך

מפת הקרב

קרב תל אל-מויטה

עד 6 במאי 1951

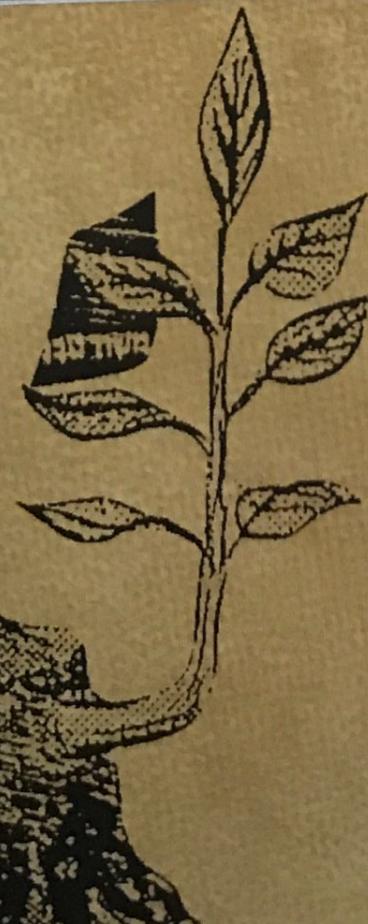

קרבות תל-אל-מויטה (מאי 1951)

בקרבות לעקירת הכוח הסורי, שהשתלט על שלוש גבעות ממזרח לאזר המפורן בגין רוחים: מושל תל-מויטה, מוצב ה"דמota" ומוzb "השפך", נמשכו 4 ימים (2 עד 6 במאי).

התקפות הדרב מאפייניות את יכולת הלחימה והabilities הרוב מופיעים את יכולת הלחימה ודמות הלוחמים בתחביב גולני בפרט ובצח"ל בכלל בשנות החמשים. הוא אלה שונות משב וקשיים בכך"ל ובמדינה: קליטת העלייה ההם ווית, ימי צנע ומעברות, ובתחביב גולני מושך. מותאמים ולחמים חילם צעירים חסרי נסיוון רובי, שהקלם הנדרול עולים חדשים.

קרבות תל-מויטה מהווים אפוא נקודת ציון נוספת בדרך בקרבות האורכה של חטיבת גולן.

אנדרטה לזכר הנופלים על תל אל-מוטילה

In Israël wordt een boom geplant.

"ניטל עציים בכל כבורת ארץ לא זרואה ונגלה חرفת השממה מעל אדרמת המולדת."

*'We zullen bomen planten op al het onontgonnen land
en de beschamende wildernis van het vaderland teniet doen'*

David Ben Gurion, Israëls eerste Minister-President

IN HET HAARLEM PARK

wordt een boom geplant in memoriam

Ben de Vries

8 maart 1922 6 mei 1951

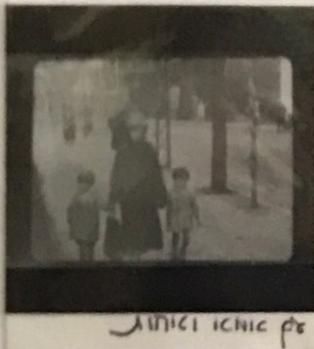
Jij deed je plicht voor Israël in de Golani Brigade.

Wij kunnen je niet vergeten

Suus, Hetty, Jom en Joop

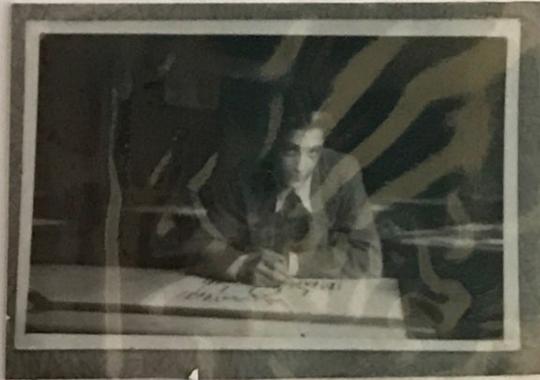
קָרְנוֹ קִימָת לִיְשָׂרָאֵל **JNF** Joods Nationaal Fonds

תמונות

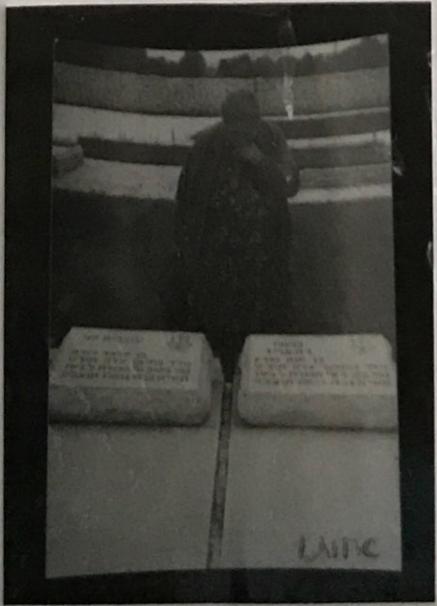
מתקופות

חיו...

בָּחֵר בְּדַה כִּי יְה פָּלָר אֶקְזֹזָן!

אחותו של בנימין כותבת לזכרו...

6.5.1994

בנימין דה פריס: 1922-6.5.1951

Ben De la Haye ב. דה לה היי היקר מאד מאד,

זאת תהיה העבודה הכى קשה שאני מתחילה לכתוב.

נולדת כילדי רביעי במשפחה. השנים בהן גדلت היו שנים טובות. נולדה עוד בן נוסף וכן היה הרכב המשפחה, והתחילה רצף התקופות.

אחרי בית הספר הייסודי עברה לבית ספר מקצועני ושם עשית חיל ונהיות לנגר בניין. הצטרפת גם לתנועת נוער. היינו משפחה טובה והפרנסת הייתה מצויה; לא היה על מה להתלונן. הייתה בן 18 בפרוץ מלחמת העולם השנייה וזאת הייתה תחילת הצרות הגדולות.

קודם כל הטלי הצעיר שנטן הרגשות השפה, איסור הבילוי והתנוועת החפשית בשעות הערב ועוד הגבלות נוספות.

בالمץ, התחילו המשלוחים למחנות ההשמדה כך שהגיעה העת להסתתר. ראשונים מצאו מחבוא אבא, אמא ושלושת הבנים ובעקבותיהם האחרים. Miet ואתה הסתרו בעיר Beverwyk אבל שם בקשו כל הזמן תמורה עד שהיא כבר לא הייתה בנמצאים ואז נאלצתם לעבור למקום אחר. אם הייתה מספרת כל מה שקרה אז, הסיפור היה מתארך מדי אבל בסוף הייתה אתה במקומות שונים יחד עם אבא ואמא. בתאריך 15.1.44 קרה הגרוע ביותר. הלשינו על מקום המסתור שלכם ובאו לקחת את אבא ואמא לבית הסוהר. בדרך לשם אבא השליך פתק לרוחב.

אתה הצליח לברוח והגעת לעיירה קטנה בשם Ochtten. בתאריך 25.1.44 העבירו את הוריינו למחנה Westerbork ושוב אבא השליך פתק החוצה בו היה כתוב שמחפשים אחרי "הנגר".

בתאריך 28.1.44 הגיעו הרכבת לאושוויץ והכל נגמר.

בתאריך 12.2.44 הופעת בפטאומיות בביטנו בעיר Edam ובקשת להצטרכו אילינו כי לא היה לך لأن לילכת. לא היו לך שום בגדים אבל היו לך רק עם שעועית, חצי ככר לחם וסicket עץ שעשית עבור בתנו Hetty בת

השנה, מאז אותו יום נשארת איתנו. לא הייתה מסוגל לחוין אבל Hetty חריגעה אותה כמו גם הבן שלנו שנולד אחרי המלחמה. עבורה Hetty מיטה לבובה, ארון-צעצועים ועגלת בובה ועבורה הבן שלנו מכונית-משא. הצעצועים האלה עזינן ישנים. דוד Ben היה עולטם ומלואו.

כל يوم, מוקדם בבוקר, הילכת עם Koop, בעלי, לאיכר בעל רפט להביה חלב ולחטוב עציים להטקה כדי שנוכל להתחمم קצת. באותו תקופה החליפו לכך תעוזת זהות ובמקום Benjamin de Vries קיבלת את השם Cor de Boer. בחצר שלנו גידלת ירקות והתרד הראשן היה בשביili כדי להחזק אחרי שהייתי חולה באופן רציני. מדי פעם הזדמנה לכך שhaija עבדה והשכرا הוספה לככלת הבית וכך עברנו את הזמנים הקשיים. מזמןנו הסתדרנו טוב ביחיד וזה היה בהחלש רצוי לנו. איך עברנו את השנה האחרונה הזאת זה קשה לתאר, אבל ביום אחד בהיר, ב-5.5.45 יכולנו לספר לכך שהאמריקאים הגיעו ואתת עגית שאז הם ישרו גם למחרטת.

היגינו יכולנו עצובים מאי אבל מאותו יום שוב הייתה Ben de Vries שוב נהיית עצמן, הודות ילדיינו החזקת מעמד. התחלה לעבוד באופן סדייר ומהלך החיים נכנס שוב למסלולו. לא אשכח את חמישת הבונבונים של שוקולד שכנית לי מן הכלף הראשון שהרווחת וכמו כן הביצים הראשונות שכנית עבורה ילדיינו.

בערך בונאריך 5.12.45 הגיעו 45 הוודעות פטירה. בתחילת לא סייפרתי את הדבר לאיש אבל חבחןת את הבשורה על פי הבעת פג, אז פרצנו שנינו בכי גדור אבל בלי לחתנים.

כאמור, חיו חיים-יום נכנסו למיטלולם ואתת עזינן הייתה איתנו. בה咍ת 1949 הודיעת לנו את החלטתך לעלות לישראל על מנת לעזרה בבניון הארץ. אז עלייך לקבל HISONGIM שונייך וחייבת פתק. אמרת לנו שלא היינו עד עכשו אף פעם ארכעתנו לבנו. אולי, כך אמרת, אצליח להקים משפחתי בישראל ואז תזמין אותנו להתארח אצלך. לעולם לא אשכח את יום הפרידה פתק.

בכוא הפרצנו בזינך ובין בנו ומן שפאתנו לך ללכת.

נסעת ברכבת ל-Bandol, צרפת, מקום בו הקיים מחנה גדוֹל בו קיבלו את העולים ושם נשארתם לזמן מה עד הפלגה.

ברכבת נפגשת עם משפחת Walleqa: זוג עם שלושה ילדים אחד מהם שבר רגליים. כהרגלץ עזרת להם לא מעט, דבר שהיה רצוי להם מאד. לאחר פרק זמן הגיעו לישראל והשתכנו במחנה צרייפים ברמת-גן. כתבת לנו שהיה עלייך לשמור במיוחד על הדרכו שלך לבב יעלם.

התחלנו לקבל מנק מכתבים באופן סדר, בהם עדכנתו אותנו אודות קורוטיז. לאחר זמן מה עברת לكريית-חhips שם הועסקת כשומר וזכית לדיר חיננס. כל שבוע קיבלנו מכתב מנק וגם אנחנו כתבו לך מדי שבוע ושלחנו גם שבועונים על מנת شيיה לך חומר לкриיאת. במרוצת הזמן הגיעו לנראה והתחלה לעבוד בשיפוצים. בין היתר עבדת עבור מאפייה שבعليיה היה ממוצא הולנדי. ה策רף אליך לעבודה האדון Walleqa.

באותו חורף ירד שלג רב בנראה. גגות הבתים לא עמדו בכובד. היה קר מאוד ואננה התלבשת בביגוד רב. השמיכות שלחנו לך היו באותו זמן עזין באנייה בדרך אליך. אבל אתה התגברת גם על קושי זה. עבדת שנה הבעת את רצונך העז להתראות עם Hetty ו-Jom אבל הדבר לא יצא לפועל.

כאשר רצית להתייעץ עם מישהו בעניין תוכניותיך כתבת בפידוט ל-koop והוא השיב לך את דעתו ועצתיו וכך נעזרת בו. היוITEM זוקים אחד לשני. עבדת ביחד עם עולים מתימן, הסתדרתם מצווין והם בקשו ללמידה מנק מה שיותר.

התידת עם איש, היה עלייך לחתגייס, תחתנות, וחזה קודה האסון. טרט שלטת בשפה ולהשתמש בנסיון לא למדת עזין,

אוחו Ben, לא אשכח לעולם את התאריך 195.5.6.

הكونסוליה הודיעה לנו את הבשורה המרה, וחואשר שלך תתמושט.

Ben כל ימי חי לא אשכח אותך, כל يوم אני מסתכלת בהמונה שלך וחושבת שכך לא היה מגיע לך.

דאגתי, הגדולה היא בקשר לשעותיך האחרונות זהלוואי, ולא סבלת זמן ממושך ולא לבאים.

אוּהוֹ Ben, העניים יכולים להיות כה שונים
יכולים לתרום לבני הארץ.

איך אסירים את מכתביו זה? איןני יודעת.
עם הרבה דמעות ורבה אהבה.

שלך אהוטך Suus

ד.ג.

כעבור מספר שבועות הגיעו אלינו חבילה ובתוכה בגדים אשר אני
עצמם הכנתי לך לפני צאתך והנה הם חזרו.
יחד אתם חזרה המצלמה שהיתה פעמי שיכת לאבא שלנו.
קood שם אותה למשמרת וכעבור עשר שנים לקח אותה ביד וממצא בתוכה
צלום זה שלך. נתנו אותו להגדלה ומצרפים אותו כאן.

Ben, Joop ואני בקרנו בארץ הרבה פעמים ותמיד פקדנו את קברך
בבית העלמי הצבאי בפולין. המקום מטופח מאד וזה מנחם אותנו. גם
Hetty ו-Jom היו שם והניחו באהבה רבה שניים אדומים על קברך כי
אליה הרי הפרחיםasha כה אהבת.

אהוטך Suus

Geskriften d' Jong

We hyr onderweg naer Westerbork
en mocht h't gelyk hou o'st de Hevels
van my Dachter Wille en diele Hevels
Delen van d' fyn Dali. Geven in
My van d' Koffa die by dat istoneke in
een aller d' Grutte d' diele Hevels
en hopen dat uwy elkeen my
eens mocht hou hougaen h't
met d' Frimme en d' in den
Uller Kast. Van Alde en
Geef Heltig
en Kro van
ins.

Gele

Mr d' Jong Naar u hougaen Wille "Ygnis"

Om da. Bouaf dem myn Dachter in Edam

De Wille legger als dat my (Wondag)
Donderdag naer Westerbork geven - We hyr
eng enkele indien Geef allen van ons

de T. G. A. en als ik kan. Hal ik direct
Sintpijn. Lant. Geen op perso te komme
her. Sleep by elken goed gehoude.

by den menschen. Wat h'k haende goed
hier. Van de Hartelste. Geen ons

Dank Vorch Boredsing

P. de Kruis.
Doech Groot.

Geef ons alle d' fyn

הַמִּבְּרָאָה כָּלָל חֲנֻכָּה

SCHULDIG UN SCHULDIG

3 Akter in jüdischer Sprache
der bekannten Tragödie neuer Olim

C U A S C H

Kartenverkauf bei PALES.

HEU - "retklassige Damen-Schniderei
OFFZUG

Haus Engel, parterre.

הנחת באידוי טל

ט נג ה בא לד דין טל

כ ב 3 מעברת

Statt Karten

Hiermit erlauben wir uns, Sie zu
der am Schabbath, den 7.10.1950,
stattfindenden

statt, doch auch unseres Sohnes einzuladen. BAK - MIZVAH MICHAEL (Michal)

Empfang nach der Synagoge in unserm Garten von 11 - 14h

Dr. Josef NEÜBERGER u Frau.

במקומות הדמביות.

חנוך מטבחדים להזמין בזח ליום
השבה כו בערך (7.10.50) לחג היל

תבזבז

סֵן בְּבָבָה סִנְטָא לָל (פִיכָה)

קבלה אורה חיים גאנדי המפלגה
בנגלדש מס' 11 עז 14

וְאֵת יָמָם כִּי-זֶה בַּעֲדָר וְכַא-זֶה אֵלֹהֶם

מחפשים חדר גדול ל讲ה וקונצרט
grosses Zimmer für Vorträge u. Konzerte gesucht. Näh. durch Steinberg No. 147 .cc

למכירת חליפות ובגד מודפס טהורא
Zu verk. Anzug, schwarz, 3reihg. engl.
Staff. neu. Näh. Steinberg Chiff. 148

חפנסים מינס במאן סובניך
gesucht Bettgestell in gutem Zustand
חפנסים מינס במאן סובניך
Angeb. an Steinberg Chiffre No. 149

נָרְתָּה • נַעֲמָה שְׁרָה • **EIN SARA** • SCHREINEREI

übernimmt alle Facharbeiten, die:

REPARATUREN, Aufarbeitungen u Neuverarbeitungen von M O B E L.

BANARBEITEN **HOFZIEPPEL** **812-813.**

Holländische Fachleute mit über
20 jähriger europäischer Praxis

וְלֹא תַּהֲרִיר אֶת־צָבָא WALLEGA D. VRIES

וְלֹא תַּהֲרִיר אֶת־זָהָב וְלֹא תַּהֲרִיר
WALLEGA L. DE VRIES זָהָב וְלֹא תַּהֲרִיר

וְלֹא תַּהֲרִיר אֶת־זָהָב וְלֹא תַּהֲרִיר
WALLEGA L. DE VRIES זָהָב וְלֹא תַּהֲרִיר

Uit het verleden

DE VERGETEN SOLDAAT

door Sallo de Haas

Heel in het begin, kort na de geboorte van de Staat, kwamen naar Nahariya een man en vrouw met drie kinderen, en ook een jonge man. Beiden waren timmerlieden. Het gezin met de kinderen verliet Israël na een paar jaar nadat ze – inderdaad – door de behandeling van de Sochnoet waren teleurgesteld. Ze woonden in een kipperen in Ein-Sara, en de beloofde woning was bezet door een andere familie.

De jongeman, Benjamin de Vries, een vrijgezel, woonde bij hen in. Hij was de enig overgeblevene van zijn familie na de *sjoa*. Benjamin bleef. En na enige tijd vond hij een vriendin, en nog wel een Hollandse. Tezelfder tijd werd hij opgeroepen voor het leger voor *tironaat*. Ze besloten te trouwen en wij boden ons 'huis' aan voor de gelegenheid. Het feest was zeer bescheiden want niemand had toen geld voor het huren van een *oelam* – afgezien van het feit dat die er sowieso toen niet waren.

Dit alles voltrok zich in de jaren '52 of daaromstreeks. Ook toen was het niet rustig aan onze grenzen en herhaaldelijk waren er schermutselingen, want onze buren vonden Israël te groot. Er onstond een kleine oorlog met Syrië ten noorden van de Kinneret. En Benjamin moest onmiddellijk terugkeren naar zijn legereenheid, nog tijdens zijn *honeymoon*.

Benjamin kwam bij me en vroeg me om raad. Hij was zo bang en hij kon zelfs nog geen geweer hanteren, want dat had hij nog niet geleerd. Hij huilde, want wat moest er nu gebeuren met zijn jonge bruid.

Ik haalde hem over om toch te gaan, want het alternatief was gevangenis. Ik stelde hem gerust en zei hem dat hij toch niet in het gevecht gestuurd zou worden omdat hij nog groen was. Hij is gegaan ... en hij werd rechtstreeks in de eerste linie ingezet – en diezelfde dag trof hem een Arabische kogel. Zijn jonge vrouw keerde naar Nederland terug.

Toen ik enige jaren geleden een cursus volgde in de *matnas* in Nahariya vond deze

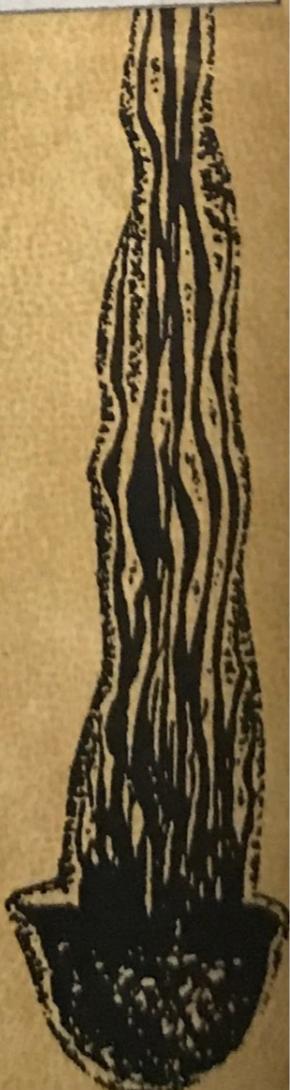
ALEH - december 1993

plaats in de zaal waar alle gevallen plaatsgenoten vermeld staan, met hun foto's erboven. Ook Benjamin de Vries staat vermeld, maar zonder foto. En iedere keer dat ik naar die cursus ging, keek die lege plek mij aan. En ik vroeg me af: Waar is zijn laatste rustplaats. Ik heb bij alle relevante instanties geïnformeerd, maar werd gestuurd van het kastje naar de muur. En mijn brieven liggen waarschijnlijk in een of andere la.

Met deze brief in ALEH wil ik toch de laatste eer aan jou bewijzen. En ik vraag *seliecha*. Als ik je niet had overtuigd om toch te gaan, dan had je misschien een maand in de kelle gezeten, maar je had waarschijnlijk geleefd en een gezin gesticht.

Sjalom Benjamin. Ik heb je niet vergeten. ♦

p.s. Als iemand mij opklaring kan geven, zal ik graag informatie ontvangen.
POB 1034, Nahariya ☎ 04-922757

March 8th, 1922 May 6th, 1951 May 6th, 1994.

Dear, dear Ben,

This is becoming to be the most difficult work I'm going to write.

You were born as fourth child of the family.

The years during which you grew up were good. The family had got another son, and then it was completed. Periods followed, one after another.

After primary school the technical school followed, which came to a fine pass too. You became a carpenter in the building-industry, besides you were a member of a youth organization. We belonged to a good family, with a firm living, so, nothing to complain about.

You were eighteen when the war began and a great sadness came over us.

It began with a star, which already was very humiliating, nowhere to go any longer. Yes, it went down hill very soon.

Deportations were started up, so, trying to find a hiding-place became the question. Dad and the three boys first, the others followed soon. Piet and you went to Beverwijk, but there they continually wanted chattels, until there was nothing left. Then you had to go somewhere else. Had I to describe everything, this story would be endless.

Eventually you were together with dad and mom.

January 15th, 1944 came. The very worst thing has happened. You had been betrayed and dad and mom arrested and taken to the prison that was situated on Peteringschans. Dad had thrown a short letter outside, and you fled to a small place named Ochtten.

On January 25th, 1944, when our mom and dad had been taken to Westerbork, they had thrown another short letter outside, to admonish "the carpenter" against the fact that he was wanted.

On January 25th, 1944 the train arrived in Auschwitz and then it was all over. 18th January 1944

Suddenly you stood before us at Edam, on February 12th, 1944, and said;

"May I remain with you? I've no place to go." You didn't have any clothing, but: A bag of beans, half a loaf, and a wooden brooch, that had been made by you yet, for Hetty (our one-year old daughter).

From that day you stayed with us. You couldn't laugh any longer, but Hetty yielded you rest, and so did our son, after the war.

For Hetty you made: The first bedstead for dolls, a dolls' pram and a cupboard to tidy away toys, and for our son you made the first truck. The toys are still in good order. Uncle Ben was their everything.

Everyday you went out very early in the morning with Joop (my husband) to fetch milk from the farm and to cut trees to keep the stove burning, so we might get a little more warmth, then.

You also got another certificate of identity at the time, and instead of Ben de Vries your name was Cor de Boer. You sowed vegetables in the garden with us, and the first spinach was for me. Then I could recover a little, you said.

Now and then you could do some jobs, and your money and ours was put together. We got through that horrible period. We could get along very well, which was very well indeed. How we came through that final year can't be described.

Then May 5th, came. "The Americans are there," is what we said to you. "They will be there tomorrow as well, then," you answered. All of us were very sad, but, on that day you were Ben de Vries again. You were allowed to be yourself again. It were our children who kept you on your legs. You started working regularly again, and life absorbed a little of our life again. I'll never forget that the first specimens of sweetmeat you could buy were for me. The first eggs you bought were for our children, and....

So, towards December 4th, 1945 there came some messages in which the names had been mentioned of forty-five deceased. I hadn't told it to anybody yet, but you saw it by my face. We've been terribly weeping, but we didn't feel consoled.

Life went on. You were still with us, and at the beginning of the year 1949 you said you wanted to go to Israel, in order to contribute to the build-up of the country. You had to undergo various vaccinations and fell very ill. You said to us: "You and your family have never been by yourselves. Perhaps I may build up something in Israel, and then you can come to me." Never, and never again shall I forget the day you left on. We had to tear "Jom" loose from you, for he didn't want you to go.

You went by train, to Mandel (France), where there was a large camp that was fitted up for the people who went to Israel.

On the train you met the Gallega family: Husband, wife and three children, of which the boy had a broken leg, so they could use a little help, and you, as always filled with concern, did give them that help.

After a long while you arrived in Israel, and then you went on to Ramat Gan, where there was a hut camp. You wrote, that you had to hide your passport very carefully, because otherwise you might lose it at once. The first letters came, so we were kept well informed about anything.

After a while you were entrusted with a task with regard to keeping watch over some ground at free living, at the place of Kiriath Haim.

From now on weekly there came a letter from you, and weekly we sent a letter to you, both and some magazines, so that you had something to read.

Eventually you came at Naharia, and started rebuilding, altering, and converting houses, s.o. for a pott's baker's. You joined hands with Mr. Gallega.

In winter there was heavy snowfall at Naharia. You put a large quantity of clothing on. The blankets we sent you were still in the steamer, but nevertheless you came through.

You'd been away for about a year, and you were eager to see Hetty and "Jom" once again, but it has come to nothing.

You always asked Joop for a piece of advice when you wanted to undertake something, and then it was written on paper, in such a way, that you could negotiate the matter. You did need each other.

You were working with Yemenites, and you could get along very well with them, they really wanted to teach you everything.

You got acquainted with a woman, you'd to join the army, got married, and then the heavy blow came. You didn't understand the language entirely yet. You hadn't been sufficiently trained in the use of arms.

Oh Ben! I'll never forget May 6th, 1951. We received a notice from the consulate, and then my happiness for you collapsed. Ben, I'll never forget you, as long as I live. Each day looking at your photo and then thinking: "You didn't deserve this. My hopes I've cherished most of all are: That you haven't suffered much pain, and that the suffering didn't take too long."

Oh Ben! It could have been so very much different. You were so much filled with ambition for the Land.

How will I end this letter? I don't know.
With a lot of tears and a lot of love,

from your sister Suus.

P.S. After a few weeks there came a big box containing your clothes. I myself took care of them before you were to leave, and those came back again.

Besides the clothing there has been a photo-camera that had been dad's. Joop put it away, revealed it after ten years, and it still contained this photo of yours. We've had it enlarged, and herewith we enclose it.

Joop and I very often went to Israel, and of course paid a visit to your grave at Affula. The burial-ground is well-kept, which is a comfort to us. Hetty and "Jom" were there as well, and full of love they took red roses to you. Those were flowers you loved so much.

Your sister Suus.

uit de trein gegooid

*fam. T. de Jong
Amstel 67*

Geachte fam. de Jong

*We zijn onderweg naar Westerbork
en maken het goed. Zou u deze sleutels
aan mijn Dochter willen geven in
Edam aan de fam. Dal. Deze sleutels
zijn van de koffer die bij Mol stond nu
aan allen de groeten van ons
en hopen dat wij elkaar nog
een mogen zien. hoe gaat het
met de Timmerman? nu san
vele kussen van Moeder en*

Vader

*(geef Hetty)
(een kus van)
(ons.)*

|| fam.Dal was tussenpersoon dochter Suze de Vries ||

*De Heer T. de Jong
Amstel 67
Stad*

*Mr de Jong. Zou u zoo goed willen zijn
om aan Ben of aan mijn dochter in Edam
te willen zeggen als dat wij (vandaag)
Donderdag naar Westerbork gaan. We zijn
erg onder de indruk. geef allen van ons
de groeten en als ik kan zal ik direct
schrijven. Laat Ben oppassen. Ze zoeken
hem. Heeft hij al ons goed gehaald
bij die mensen ? We zitten zonder goed
hier. Nu de Hartelijke Groeten en*

*Dank voor de boodschap
fam. P. de Vries*

Geef ook aan de fam. Dal de Groeten

|| Hr de Jong is neef van fam. Dal ||

Dear Mr. de Jong.

Would you be so kind as to tell my daughter at Edam that we shall

go to Westerbork on Thursday (to-day). We're much affected.

Please give our kind regards to every one. I'll write immediately, if I can, let Ben take care. He's wanted. Did Ben take away all of our things from those people? We're doing without here.

Thanks for the message.

Mr. and Mrs. P. de Vries.

Dear de Jong family.

We're on our way to Westerbork. We're rather well.

Would you mind handing these keys to my daughter at Edam? These keys belong to the suit-case which is at the Dals's.

Our kind regards to every one, and we're hoping, that we may meet again one day. How's the carpenter?

Now lots and lots of kisses from mother and father. Send Hetty a kiss from us.

Dear Mr. de Jong,

Would you be so kind as to tell my daughter at Edam that we shall go to Westerbork on Thursday (to-day). We are much affected.

Please give our kind regards to every one. I'll write immediately, if I can. Let Ben take care. He is wanted. Did Ben take away all of our things from those people?

F

9 mei 1988a 6 mei 1951

6 Mei 1994

Lieve, lieve Ben.

Die wordt het moeilijkste werk wel ik ya schrijven.
Op werd geboren als 4^e kind in het gezin.
Op de farm dat je oppracht waren grot, de
zwaarste kruis er nog een doon. Mij en was toen
compleet, de moeders volgden elkaar op, na
de lagere school, volgde de ambachtsschool,
dat dat berijpe gold, je werd lannister voor in
de huus. Dat was jij lid van een jong d' herenige
Mij hadden een gold grot, en er was vast werk.
Dus een klagen, jij was achthonderd soen
te harig person, en het grote heidruel over
ons heen kwam.

Plat hadden met een ster, had ja al een berichting,
nietend meer naar toe, ja het ging al veel gaan
heig afwaarts. De volgdaagse niet bijvoorbeeld, dan
dat werd onderhouden, eerst ja en de drie jongens
al gaan volgden de anderdaag, want en jij ging
naar Berenrood, maar daar wilden ze i-heds
huishoud hebben, dat er niet meer was meer
maakken fullie groot moeders naar toe, als ik
alles moet beschrijven zou er gien enigt aankomen.
Plat laatst was jij samen met pa en moe niet
merd 15 Jan 1944, het allereerste gebeurde, fullie werden
verraderen in pa en moe werden opgedrept in meer de
gloren huis aan het velding, plantsoen gescrecht, pa had
een driestje op straat gespoest en jij bleekte

TT
haar achteren en klemplaatje. 25 fan 1944 ^{heeft ons} hebben verden
in moeder van en naar Westerbork over gebracht werden
niet een briefje op straat gevonden en daarin stond
dat de de timmerman dochter. 20 fan 1944 kwam de vrouw
van mij Amsterdam, en toen was alles voorbij.
12 Febr 1944 stond jij in ons in Edam voor ons en een
mag ik bij jullie blijven, ik veel niet waar ik maar doe
moet, jij had gauw kleren, maar jij had een lach boven,
een half brood en een appelje van hout, dat had je
nog voors Helly (ons dochter) jij was gemaakt. Van af die
dag ben je bij ons gekomen, je kon niet meer lachen.
Naar Helly jij je rust, want haalde voor dag ook onse eerste
het eerste poppenledikantje, spelen dat was en propje wagen
maakte je voor haar, van de eerste bracht wagen voor
onze zoon, het spul goed over nog. Van Ben was
alles voor de.

"Een elke dag met jou (mijn man) en morgens heel
vroeg mocht halen bij de dier, soms om haken van de
habitat te laden branden, dan hadden we het daar warmer.
Doch in die tijd kreeg je een ander persoonsbewijs en heette
in plaats van Ben de Kruis (Cor de Boer) je Raadje ook
groente bij ons in de tuin en de eerste appunzie
was voor mij, (want ik was erg liek geweest) dan kwam
ik weer een beetje bij, zie je.

af en toe kon jij heel werken en dat geld van ~~haar~~ en
ons deden we samen en zo kwamen we de kersttijd
bij door. Wij hadden het samen goed kunnen doen
dan ook wel goed was.

III

Op de dag dat Lijnje door gekomen was is niet te beschrijven, en dan wordt het nog meer, we leiden begin je de Amerikanen tegenover, en jij antwoordt hem dat Lijnje er mogen ook nog. Wij waren met allen erg verdrietig, maar die dag was jij een alleen erg verdrietig, maar die dag was jij weer ben dolkous, je mocht weer jijzelf zijn. Onder kinderen hebben jou op de been gehouden.

Jij ging voor normaal verloren, en het lezen van dat was tijd in verloren. Ik vergat nooit de eerste 5 bonbons die je kon kopen waren voor mij. De eerste eieren die je kon kopen waren voor de kinderen. En zo tegen 4 Dec '45 kwamen er dan 45 voer, tydensberichten. Ik had het nog aan niemand verteld maar jij zag het toen mijn gezicht, toen hadden we samen vreselijk gehuild, maar moest jij het overhoren.

Wat leken ging harder, je was nog steeds bij ons, en begin 1949 zei je 'dat je naar Israël' toe ging om het land te helpen met de opbouw. Jij moet verschillende infecties hebben en voerd erg ziek.

je bleef alleen ons fullie Lijnje nog nooit, jij niet je gezin alleen geveest. Misschien dat ik in Israël wat opbouw en dan kunnen fullie bij mij komen.

Nooit, maar dan ook nooit zal ik die dag verges dat jij weg ging. We hebben jom los moeten maken van je, want dit wilde niet dat jij weg ging.

~~ij ging met de trein naar Bandol (Frankrijk)~~
Want een groot kamp was ingevuld voor
meisjes dat naar Israël ging, daar bleven
familie en vrouw van de reis werd voortgezet.
Op de trein ontmoette je fam. Wallega, man,
vrouw en drie kinderen. Waarvan de jongen een
gebroken been had. Dus die kinderen wel wat hulp
gedrukt, en ij ging met alle zorgzaamheid doordat

Na een hele poos kwam je in Israël en ging je
door naar Ramat Gan, alwaar een barakken
kamp was. Je schreef dat je je paspoort heel
verguldig moest wegstoppen want andere kinderen
je hem te huren! De eerste krieken kwamen
na de kinderen. We waren allen op de hoogte gehouden.
Na een poos kon je in Rishon Lezion op een
terras voor bekijkingsdoorgangen had je hry
moeten. Er was nu elke week een brief van
je en wij stuurde jou elke week een brief terug
en wechbladen. Zo dat je wel te lezen had.
Eindelijk kwam je in Naharia en begon met
verbouwingen onder andere voor een Hollands
bakkery. IJ ging samenwerken met de heer
Wallega. In de winter was er een hevige
sneeuwval in Naharia, de wegen waren er niet op te
reizen, het was erg hard, je deed heel klem over
elkaar aan. Maar de dekens die we achterwege hadden
laagd nog op de boot. Maar ook daar kwam je

doosjeen

je had engeveer een paar weg en
thou woude zo graag Helly en Tom nog een
alijd broeg je raad van loop als je iets wilds
ontkennend en dan woude het op papier gezet
te dat fullie het zo hondin bespreken. Fullie
haadden elhaar nodig.

je verke mit Lemnietien en daar kon je
gaed mee spreken, de wilden graag van alles
leren.

je leerde een brown-herten, je moest in
het lager te trouwde en toen kwam de
grate blap. De taal bestond je regt niet
helemaal, met wapens om daan had je
niet geleerd.

O. Ben de zesda mei 1951 dat ik moest
vergelten. Ki-hatten bericht van de
consulaat en liet stark het geluk van
jou in. Ben zo lang als ik led dat
ik je nooit vergeten, e'the dag haer te vole
lyden en dan denken, dat heb ik niet ber-
ciend, myn alleng volste hoop is dat je een
juyn hebt gehad en dat het lyden niet te
lang heeft geduurdt.

O. Ben dat had zo anders kunnen
mesen. fy had voor het land nog heel willen
woen. Hoe moet ik deze brief ontdijen
ik weet het niet, niet veel praten en veel liegen dan
te zwijgen.

23

Als een paar weken voorover een
foto sloeg in waarin zaten je kinderen die
nu hiermee verstuurd had voor de weg en dat
toen ik een keer terug. Er zat ook een
foto boeket bij wat van pa was geweest.
Joop hing hij aan een 10 jaar later heeft hij
dat trouwslipje gehaald en deze foto bleef staan
tot er nog in kon geboden hem alleen vertrouwen
en doen hem hierbij.

Ben Joop en ik zijn heel in Israël geweest
en hebben natuurlijk ook je graf in Rafa
besocht. De begraafplaats daar heeft goed
onderhouden, dat is onse troost. Ook Letty
en voor mij er geweest en nu... bij de bos
rode rozen bij je gebracht, door volaren bloemen
zoals jij zo veel een liefde

je zusjes - Iwan

VOEDSEL-COMMISSIE EDAM

N° 511 G. de Boer, Voorhaven

Normaal

Zodra het aantal personen, het werk op deze kart staat vermeld wijziging dient te ondergaan door vertrek, sterfte e.d., moet de V.-C. hiervan dadelijk in kennis worden gesteld.

Fraude wordt gestraft met in-

trekking dexer kaart.

1	2	3	4	5	6
3	2	30	31	32	33
4	5	34	35	36	37
5	6	38	39	40	41
6	7	42	43	44	45
7	8	46	47	48	49
8	9	50	51	52	53
9	10	54	55	56	57
10	11	58	59	60	61
11	12	62	63	64	65

לְזִיכָר

יזכר עם ישראל את בָנָיו וּבָנֹתָיו
אשר חִרְפָו נֶפֶשָם בַמֵּאָבָק עַל הַמִּדְינָה בְדָרָה
וזאת חִילִי צְבָא-הַגָּנָה-לִישראל
אשר נִפְלוּ בְמַלחֲמֹות יִשְׂרָאֵל.

יזכר ישראל ויתברך בָּרוּעָו
ויאבל על זוֹהַלְוָמִים וְחִמְדָת הַגְּבוּרָה.
וְקִדְשָת הַרְצָוֹן וּמְסִירֹת הַנֶּפֶשׁ
אשר נִסְפָו בְמַעֲרָכֹת הַכְּבָדוֹת.

יהיו גְבּוּרִי הַדָּרוֹר וְהַנְצָחוֹן
הַנְאָמְנִים וְהַאֲמִיצִים
חַתּוּמִים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דָוָר.

אהוב טַלִי

לבבי אין מילימ -

אלים בזיד ברוית.

טאיל, כמו צפר,

לעוף לאבבה את נער,

חלום צויב טול יפי

ויחוך טלא ימלף לי לערלט.